

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

12+

2020 сыл
Балабан
ыйын
4 күнэ
бээтинсэ
№ 65
(11720)

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҔЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @ sanaoloh

ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭЭБИ ҮЛЭТЭ

(Атырдыах ыйын 24-30 күннэрэ)

Саха сириг олохтоохторугар кылгастык Ил Дархан Айсен Николаев ааспыт нэдиэлэҕэ ыйпыт үлэтин сүрүн өрүттэрин билиһиннэрэбин.

Атырдыах ыйын 25 күнэ. Ил Дархан Айсен Николаев Москва куоракка «РусГидро» ПАО бырабыланын бэрэссэдээтэлин, генеральнай дириэктэр Николай Шульгиновы кытта көрүстэ. Көрсүһүүгэ өрөспүүбүлүкэбит олохтон тыын болпуруостарын дүүллэстилэр. Ол курдук, эргэрбит уот ситимнэрин санардан оңоруу, улахан дизельнэй электростанциялары тутуу, бейүөлэктэргэ итиинэн хааччыллыыны санарды курдук олохтоохтору долгутар болпуруостар турдулар. Кэпсэтэр өрүттэр уот-энергетика тиһигин сайыннарыга инновационнай технологиялары туһанан тыйыс тымнылаах, кылгас сайыннаах Саха сиригэр дьон олохтон чапчати тобоостообун туһунан биер санаалаахтарын бигэрэтиилэр. Сүрүн болгомто уот тарыбын сирдээхтик сүрүннээһингэ уонна коммунальнай өнөҕө субсидиялары көрүүгэ, Саха

сириг уот киин ситимиттэн тэйиччи сытар оройуоннарыгар генерация эбийиэктэрин санардыыга уурулунна. Өрөспүүбүлүкэ баһылыга Айсен Николаев көрсүһүү түмүгүн туһунан этэригэр, өрөспүүбүлүкэ олохтор дьонун суолталаах бырайыактар дүүллэһиллибиттэрин бэлиэтээтэ. Чуолаан, Дьоккуоскай куоракка сылааһынан хааччыллыыга биер кэллим тэрилтэни тэрийэр үлэ сабаланыада, ити өрөспүүбүлүкэ киин куоратын сылааһынан бигэтик хааччыллыада, ситими санардыыны түргэтэтиэ. Ил Дархан этэринэн, «Сибирь күһнэ» гаас ситимин үлэҕэ киллэриим Өлүөхүмэ, Алдан, Нерюнгри оройуоннарын гаастааһынга төһүү буолуоҕа. Манна дабаатан эттэххэ, Айсен Сергеевич ааһан эрэр ыйга өрөспүүбүлүкэбитин уотунан хааччыллыы, гаастааһын курдук тыын болпуруостарыгар дьаныһан туран Арасыйыа салалтатыгар, улахан тэрилтэлэригэр туруруста. Ол биер туһунан «РусГидро» салайааччытын Николай Шульгиновы кытта көрсүһүүгэ үтүө өрүттэрдээх буолан ааспыта буолар.

Атырдыах ыйын 27 күнэ. Ил Дархан өрөспүүбүлүкэ дьонун сэргэтин кытта үгэс буолбут социальнай ситимнэр нөһүө тахсан, нэһилиэнньэни кытта аһаҕас кэпсэтиитигэр үгэс болпуруостарга хоруйдаата. Социальнай ситимнэргэ быһа кэпсэтиигэ барыта 500-тэн тахса араас хабааннаах болпуруостар киирдилэр. Киирбит ыйыттары сүрүннүүр буоллаха, үгэс өттө сана үөрэх дьыла оскуолаларга, орто уонна үрдүк үөрэх кыһаларыгар хайдах тэриллэн сабаланырын, оҕо саадтара балабан ыйыттан аһыллыларын тула буолла. Манна Айсен Сергеевич 5000-тан кыра нэһилиэнньэлээх сирдэр оскуолаларыгар үөрэх уруксутун курдук барыада, онно биллэн турар, бары санитарнай-эпидемиологическай мизэрэри тутуһаллара ирдэнэр, онтон 5000-тан тахса нэһилиэнньэлээх сиргэ оскуола кыараҕас, кылааска элбэх оҕо үөрэнэр буоллабына, сүрүн предметтэри 1-кы, 4-үс уонна 9-с кылаастарга үөрэтиэххэ сеп диэн хоруйдаата. Онтон ураты, ол эбэтэр 5-8-с уонна 10-с кылаастар

дистанционной ньыманан үөрэниилэрэ тэриллээ диэтэ. "Манньык бастаагы чиппэр устата үөрэниэхтэрэ, ол кэнниттэн эпидемиологическай турук хайдаһыттан көрөн үөрэх хаамыыта буолуо",— диэн Ил Дархан түмүк оңордо. Салгыы эпииргэ грипптэн прививканы хаһаанньыттан ылыаха сөбүн, коронавирус тарҕаныытын иккис долгуна хаһан сабаланыан туһуластылар. Ону тэнэ медицинскэй ыспыраапкалары билигин хайдах бизэрэллэрин, опорор дьизэлэргэ итиини хаһаанньыттан ытталларын туһунан араас хабааннаах дьону долгутар болпуруостарга Айсен Николаев быһа эппиэттэри, сийилии быһаарыылары биэрдэ.

Атырдыах ыйын 30 күнүгэр Айсен Николаев Уһаа Бүлүү уонна Мииринэй улуустарыгар үлэстээтэ. Манна кини Түүкээн уонна Ботуобуйа курдук улахан үрэхтэри туоруур муосталар тутуулары кэрдэ, үлэ хаамыытын билистэ уонна тутууну кэмигэр бүтэрэллэригэр соруудахтаата.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиретээрэ

— ТЫА ХАҔААЙЫСТЫГАТА —

УЛУУСКА ОТТООХУН АТЫРДЫАХ ҮЙҮН 31 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН

№	Наслег	План задание на 2020 год	Фактически скошено, гектар	Фактически заготовлено, тн	В % от плана	за аналогичный 2019 год		темпы роста 2019 %	Наслег	Выход тракторов, единиц	Участвуют звеньев, единиц			Участие людей, человек
											всего	из них:		
												скошено, га	заготовлено, тн	
1	Алагарский	1855,0	1471	1118	60,3	1400	1189	94,0	Алагарский	17	14	4	10	37
2	Бахытский	1830,0	1755	1228	67,1	1214	1145	107,2	Бахытский	15	10	5	5	22
3	Болтогинский	1812,0	2301	2154	118,9	2250	1828	117,8	Болтогинский	1	1	0	1	3
4	Болугурский	3148,0	2125	2152	68,4	1897	2008	107,2	Болугурский	19	7	7	0	26
5	Кытанахский	1812,0	2556	2478	136,8	1879	1795	138,1	Кытанахский	4	3	2	1	13
6	Арылахский	1627,0	1839	1717	105,5	1761	1678	102,3	Арылахский	0	0	0	0	0
7	Мугудайский	2638,0	2305	2015	76,4	2490	2441	82,5	Мугудайский	4	1	1	0	5
8	Ожулунский	3277,0	2760	2523	77,0	3260	3070	82,2	Ожулунский	0	0	0	0	0
9	Соловьевский	2617,0	2439	2292	87,6	3614	2514	91,2	Соловьевский	13	7	6	1	16
10	Сыланский	4580,0	3860	4521	98,7	4390	3807	118,8	Сыланский	5	4	2	2	12
11	Телейский	1587,0	1415	1138	71,7	1550	1508	75,5	Телейский	5	4	3	1	10
12	Хадарский	1907,0	1887	1963	102,9	2831	2148	91,4	Хадарский	0	0	0	0	0
13	Хатылынский	2106,0	2630	2200	104,5	3080	1915	114,9	Хатылынский	4	2	2	0	5
14	Хаяхсытский	1750,0	1520	1395	79,7	1740	1490	93,6	Хаяхсытский	10	6	3	3	15
15	Хоптогинский	3251,0	3320	2265	69,7	3120	2870	78,9	Хоптогинский	0	0	0	0	0
16	Чадырский	2305,0	3035	1530	66,4	2031	1996	76,7	Чадырский	13	9	1	8	28
17	Чурапчинский	1755,0	1247	1562	89,0	1199	1546	101,0	Чурапчинский	2	2	1	1	4
	Всего по улусу	39857,0	38465,0	34251,0	85,9	39706,0	34948,0	98,0	Всего по улусу	112,0	70,0	37,0	33,0	196,0

— УЛУУС СОНУННАРА —

КЫАЙЫЫ ДЕСАНА

Балажан үйүн 2 күнүгэр Ижис Аан дойдү сэримтэ түмүктэммитэ. Бу күнгэ уонна Кыайыы 75, күөс өттүнэн Хоту Көһөрүү 78 сылларыгар анаан үөрүүлээх миитин тэрилиннэ.

Улуус баһылыга Андрей Ноговицын, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров, баһылыгы социальнай болуурустарга солбуйааччы Николай Аммосов уонна дьаһалта аппараатын салайааччыта Дьулустан Егоров буолан, түөрт бөлөбүнэн "Кыайыы десана" дьин ааттаан, 12 нэһилиэги кэрийэн, Кыайыы пааматынньыктарыгар сибэки дьөрбөтүн уурдулар, ол кэмнэри ахтан-санаан, сэримгэ, Көһөрүүгэ охтубуттары кэриэстээн аастылар.

Түмүктүүр миитин Чурапчы нэһилиэгэр буолла. Бу тэрээһин туһунан хаартысканан, видеонан ролик оһоһуллан, оһуолаларынан тарбаныа.

"СО" кэр.

В ШКОЛУ ПОШЛИ 360 ПЕРВОКЛАССНИКОВ

В День знаний школы Чурапчинского улуса приняли 360 первоклашек. Торжественные линейки проведены только для них с учетом всех требований Роспотребнадзора. Помимо самых маленьких школьников на мероприятии присутствовали их родители. Остальные классы отметили праздник в дистанционном режиме. С торжественным событием учеников поздравил глава улуса Андрей Ноговицын.

Обращаясь к собравшимся на линейке в Чурапчинской общеобразовательной школе им. С.А. Новгорода, он сказал напутственные слова.

«Сегодня для вас открывается дверь в мир новых знаний. Учеба помогает получить необходимые навыки, развить способности, таланты, даёт путёвку в жизнь. И эту путёвку нужно заслужить своим умом и усердием. Чтобы добиться выдающихся результатов, необходимо приложить серьёзные усилия. Пандемия коронавирусной инфекции стала серьёзным испытанием на прочность для всех. Но школы Чурапчинского улуса смогли достойно справиться со сложным испытанием и встречают новый учебный год подготовленными», — отметил глава района.

Всего в Чурапчинском улусе к учебному сезону в новых условиях приступили 3639 обучающихся, а также 2080 воспитанников детского сада. Ребят ждут ежедневная термометрия, социальная дистанция и особое расписание уроков. В учебном процессе задействовано 2309 работников, из них педагогов 1141 человек.

Пресс-центр МО «Чурапчинский улус»

КОНДИТЕР МИННЬИГЭС АҢЫНАН КҮНДҮЛЭЭТЭ

майгыннатын астыбын. "Павлов" десердын атын халыыптаан оһоросатаатым, итин таһынан "Птицай", "Наполеон", кыһыл, морковнай, медовой, лимоннай кекс, эриэхэлээх карамеллэр кириллэр. Бэйэм оһом Эрэл Иванов эмиз быйыл 1-кы кылааска үөрэнэ барар. Улахам уолум гимназияны ситиһиһлээхтик бүтэрэн, программист үөрэбэр туттарсан кириде. Оһолорго бука барыларыгар үчүгэй үөрэби уонна саамай кылаабынайа, кытаанах доруобуйаны, бары чэгиэн-чэбдик сырыттыннар. Бастагы сылларыгар туох эмэ үөрүү кыыма баар буоллун дьин санааттан бу

минньигэстэри кинилэргэ ытталыбын», — дьин Наталья мэлдьи буоларыны, күлэ-үөрэ, набыллык кэлсиир.

Наталья Иванова бэйэтин баба өттүнэн, кырачаан оһолору бу Билии күнүгэр эрэ буолбакка, саргылаах Сана дьыл сабана эмиз эгэлгэ минньигэс астары астаан үөрдэр. Итигинэ Улуу Кыайыы чугаһыгар ытыктыыр кырдыа-аастарбытыгар кыһамнылаахтык астаабыт бүлүүдэлэрин күндүлүүр сырдык санаалаах урбаанныыт буолар.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Чурапчы улууһугар олус минньигэс, сиздэрэй астаах кондитер, элбэх оһо ийэтэ Наталья Иванова 2014 сылтан сабалаан оһуола боруогун бастагытын атыллаан, үөрэх кэрэ эйгэтигэр барар кырачаан үөрэнээччилэри минньигэс аһынан-үөлүнэн күндүлүүр.

Наталья тус үтүө үгэһин тутуһан, быйылгы үөрэх дьылыгар эмиз Чурапчы нэһилиэгэр иһи оһоһо Саша Спиридоновка, Айсен Романовка, итини таһынан Улахан Күөл 1-кы кылааһыгар үөрэнэ кирибит суос-сорутох үөрэнээччитигэр Гоша Максимовка минньигэс астарын бэлэх уунна.

"Бу нобуорго, быһа барыллаан, 10-тан таһса туорду ылан амсайаллар. Манна кириэр "Фрэс Фореве" дьин бэчизиннэ, Москва куорат биир кафетыйагар боруобалаабыт аһыттан иэһи ылан, ырысыабын

ЛУОХТУУР ХОҲООННОРУГАР КҮРЭХ

Кэпсиур кэпсээним
Кэскиллэнин,
Сангарар сангам
Саргыланнын,
Хоһулар хоһоонум
Хомулуннаннын,
Ыллыр ырым
Ыраланнын!

А.Пермяков

Улууспутугар бэйлэрин туһааннаах үлэлэригэр таһаарылаахтык, бэринилээхтик үлэлээн дьон махталын ылбыт, уопастыбаннай олох оргуйар үөһүгэр сылдьан үтүмэн үгүһү онорбут, сырдыгы сахпыт, сирдээх майгыларынан дьон өйүгэр – санаатыгар үтүө өйдөбүлү, умнуллубат суолу хаалларбыт дьон абыыаа суохтар. Оннук дьоннортон биридэстэринэн Афанасий Иннокентьевич Пермяков буолар. Афанасий Иннокентьевич 1935с. атырдьах ыйын 6 күнүгэр Чурапчы оройуонун Алабар нэһилиэгин "Чаачыгый" колхозунгар төрөөбүтэ. Оҕо сааһа хоту көһөрүллүү кэмигэр түбэспитэ. Кини дьонно колхоз бары дьонун кытта Кэбээйи улуунугар көһөрүллүбүттэрэ. Манна ачыктааһынтан кини убайа Асам уонна балта Октябрина хоргууан өлбүттэрэ. Кыра Афоня эмиз оннук дьылҕаланыабын, ийэтэ Аана Куокуйтан алта анаар көстөөх сиргэ салаасканан соһон таһааран,

Кэбээйигэ олорор таайдарыгар ылларан, өлөр өлүүттэн быһыабыт. 1944 сыллаахха дойдугарыгар төннүбүттэрэ. Майа орто оскуоланын үчүгэйдик үөрэнэн бүтэрэн баран, Дьоккуускайга кириэн МГУга үөрэххэ кириэргэ сайабылыаннаатын биэрбитэ. Ол гынан баран доруобуйатын туругунан үөрэнэ барбатаа. Эмтэнэн баран Благовещенскайдаагы медицинскэй үнүстүүкэ ситиһиллээхтик туттарсан кирибитэ, үнүстүүтү бүтэрэн Чурапчы оройуонугар үлэли кэлэр. Афанасий Иннокентьевич 45 сыл төрөөбүт оройуонугар бастаан Мугудайга участковой бырааһынан, онтон Мындагаайыга кылаабынай бырааһынан үлэлээбитэ. Салгыы Иркутскайга клиническай ординатураа үөрэбин үрдэттинэр. 1973 сыллаахха оройуон салалтата салайар үлэбэ ынырар. Чурапчыга кылаабынай бырааһынан, өр сылларга кылаабынай бырааһы тэрийэр – методическай үлэбэ солбуйааччынан үлэлээбитэ. 1988 сылтан киин балыыһа физиотерапевтическай отделениетын сэбиэдиссэийинэн үлэлээбитэ. Афанасий Иннокентьевич үтүө суобастаах, бэриниллээх үлэтэ "Бочуот Знага" уордьанынан, "Үлэбэ килбизин иһин" мэтээлинэн, "Гражданскай килбиз" баһиэнэн бэлэтэммитэ. Кини Российскай Федерация доруобуйа харыстабылыгар туйгуна, СӨ доруобуйа харыстабылын үтүөлээх үлэһитэ, Чурапчы нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо,

"Чурапчы улуунун 20-с үйэбэ чулуу үлэһитэ" баһиэ хаһаайына. Афанасий Иннокентьевич 2004 сылтан Арасыыһа суруналыыстарын чилиэнэ. Кэрэхсэбиллээх суруйуулардаах суруналыыс, кыраайы үөрэтээччи быһыытынан өрөспүүбүлүкэбэ кизэник биллэрэ. Кини ыстатыйалара улуустаагы "Сана олох", өрөспүүбүлүкэтээги "Саха сирэ", "Кыым" хаһыаттарга элбэхтик бэчээттэммиттэрэ. "Чөл олобу пропагандалааһынга" СӨ суруналыыстарын сойууһун бириэмийэтин лауреата. Хаһыаттарга суруйарын таһынан, Чурапчы улуунугар доруобуйа харыстабылын туһунан кинигэни суруйан, хомуйан таһаартарбыта, улуус устуоруйатын кинигэтигэр медицинэ салаатын суруйбута, саха маннайыгы бырааһа Прокопий Сокольников олобун, үлэтин кизэник сырдаппыта. Үгүс сыл сыраллаһан, элбэх матырыйаалы хомуйан балыыһа устуоруйатын толору көрдөрөр мусуойу төрүттээбитэ. Афанасий Иннокентьевич тустаах үлэтинэн эрэ мунурдамматах, олоххо актыыбынай позициялаах улахан уопастыбанньык этэ. Кинини хомойой тыллаах хоһооннуут быһыытынан Чурапчы олохтоохторо эмиз билэллэр. Хоһоонноро "Сана олох" хаһыакка, "Чолбон" сурунаалга бэчээттэммиттэрэ. Афанасий Иннокентьевич 2007 сыллаахха олохтон туораабыта. Үлэлээбит киин балыыһатын физиотерапевтическай отделениетыгар 2010с. кини аата ингэрлээн, мемориальнай дуоска ыйаммыта.

Атырдьах ыйын 26 күнүгэр киин библиотекэ тэрийиитинэн А.И.Пермяков төрөөбүтэ 85 сылынан, кини суруйбут хоһооннорун аабыыга "Тыа луохтуурун дьолуота" диэн күрэх ыытылынна. Күрэх сыала Афанасий Иннокентьевич айар үлэтин сырдатты, суруйан хаалларбыт хоһооннорун дьонно билиһиннэри.

Күрэх таһырдыа библиотекэ тэлгэхэтигэр ыытылынна. Барыта 10 киһи кытынна. Хоһоон күрэбин иннинэ Афанасий Иннокентьевич туһунан кэлбит дьон кыһа Лилия Афанасьевна, суруналыыстар Иван Пономарев, Варвара Попова, биригэ үлэлээбит кэллиэгэлэрэ Ольга Дьячкова, Сахаа Пудова, Любовь Григорьева уо.д.а. сылаас тылынан истин-иһирэх ахтылары онордулар. Хоһоон аабыытын күрэбэр Надежда Колодезникова "Өрүс турда" хоһоону ааһан, кыайылаах аатын ылла. Кыттааччылар бары Афанасий Иннокентьевич оҕолоро туруорбут бириэмистэрин тутан, үөрэн-көтөн, тэрийээчилэргэ махтанан тарбастылар.

Наталья ЗАХАРОВА,

РФ Суруналыыстарын Сойууһун чилиэнэ.

АБАБАЛАРЫН, ТААЙДАРЫН КЭРИЭСТЭЭН...

Аба дойду сэриитэ элбэх ыалга ыар охсууну онорбута. Үгүстэр абаalara, убайдара уоттаах сэрии хонуутугар охтубуттара. Ийэ дойду иннигэр, Кыайыы туһугар олохторун толук уурбуттара. Болтоно нэһилиэгэр Улуу Кыайыы 75 сылыгар үйэтитиигэ үгүс үлэ ыытылынна. Аймахтар кыттыһан өйдөбүннүк пааматынньыктары туруордулар, кинигэни таһаардылар.

Нэһилиэк бэтэрээн учуутала М.Н. Дуранова улахан кыһа Н.Е. Бубякина кыһыһынан Туйааралыын Ытык Ильменнэ тийээн, таайдарын В.П. Дуранов 2 сырдык аатыгар сүгүрүйэн кэллилэр. Эдьиийдэрэ М.В. Иаанова (Дуранова) Болтоно буорун мемориальнай комплекскэ куталларыгар көрдөспүтүн сизрин-туомун толордулар, сибээки дьөрбөтүн уурдулар.

Дууһата сынньаннын диэн ытык сир буорун төрөөбүт дойдутугар илдэ кэллилэр. Бу бастакы кэриэс сырыыны сиэннэрэ Санкт-Петербург устудьуона Аня Ларионова сылдьыһан хаартыскаа үйэтиттэ.

Дуранов В.П. 2-Чөөкө Баһылай Болтоно нэһилиэгэр 1917 с. төрөөбүт, сэриигэ барыан иннинэ араас үлэлэргэ үлэлээбит. Ол курдук, комсомол путевокатынан Алдан көмүһүгэр үлэлээн кэлбит. Дойдугугар кэлэн сельсэбизт бэрэссэдээтэлинэн үлэли олорон, 1942 с. сайын бэс ыйыгар уоттаах сэриигэ ынырыллан барбыт Баһылай үгүс кэпсээннээх, сыгыы - хотуу, сайаҕас майгылаах, нууччалыы үчүгэйдик сангарар, бэйэтин кыанар, үрдүк унуохтаах, кытыгырас киһи эбит. Бараат да, уот сэриигэ сылдьарын, 19-с хайыһар сахалар этэрээттэригэр баарын туһунан хаста да дьонугар суруйбут. 1943 с. олунньу ыйга суруйбуттан ыла сурук мэлыйбит...

Биригэ сэриилэспит саллаата, Хатылыттан сэрии бэтэрээнэ М.Г. Борисов ахтарынан: «...Ильменэ күөл алта көс усталаах, түөрт анаар көс туоралаах муора курдук дойду. Өстөөх үс кытылынан бефегетүнэн сытара. Саха саллааттара түөрт анаар көһү хайыһарынан туораан, өстөөбү үлтүрүлүөхтээхтэрэ. Кытылга чуһаабыттарын кэннэ өстөөх самолеттара буомбалаан, пулеметунан ытыалаан, күөл мууһа күөрэлэнэ түстэ, саха уопаттара орохторо кытылга таластылар, орохторо улуу эбээ тимирдилэр...» Борисов М.Г. ахтыһынан Дуранов В.П. 2 Старай Русса туһаайыһынан кимэн кириигэ эдэркээн олоҕо быстыбыт...

Чөөкө Баһылай аатын аймахтара, ыччаттар күндүтүк саныыллар, кэриэстииллэр. Ол курдук, бу дьыл атырдьах ыйыгар дойдугарыгар сынньана сылдьан, убайдара Дуранов В.В. Улахан Баһылай ыйыһынан, Дурановтар төрүт тэлгэхлэригэр, эһэлэрэ тулпут ампаарын иннигэр Ытык Ильменэ буорун кутуу сизрин - туомун тэрийдилэр.

Н.Е. Бубякина үрдүк категориялаах невролог быраас, СӨ доруобуйа харыстабылын туйгуна, коронавируска провизорнайга бэриниллээх үлэтин иһин Арасыыһа Бэрэсидьиэнэ В.В. Путин Махтал суругунан наҕараадалаанна. Кыһыһын Туйаараны эмчит идэтин баһылыгыгар уһуйар. Наталья Ильменнэ сылдьыбыттарын, таайдарын аатын

Устрека сэллэннээбэ саха саллааттарыгар аналлаах мемориалга көрөн хайдахтаах курдук долгуйбуттарын, үөрбүттэрин кэпсээтэ. Сэрии сылларынаагы ыкса ыаллара Максимов В.С. Дурановтар тустарынан истин ахтыһыны онордо. Үлэ бэтэрээнэ, сылгыһыт убайдара, Ефремов М.Н. ийэтэ Дуранова Аана сэрии сут-кураан, ыар сылларын кэпсиин, өйдөбүлүн тиэртэ. Мандалина Николаевна иккис кыһа Елизавета – СӨ үөрэҕириитин туйгуна, омук тылын учуутала.

Аймахтар, ыччаттар манньк аба көлүөнэни умнубакка, ытыктыырга хардыыны салбаан, Чурапчыга тутуу учаастагар начаалынньыгынан ситиһиллээхтик үлэлээбит Дуранов В.Н. кыра уола Юрий дьиз кэргэнинэн бу сайын соторутаабыта Ильменнэ эмиз тийээн, абабаларыгар, саха саллааттарыгар сүгүрүйэн, кэриэстээн кэлбиттэрин кэпсээтэ.

Бу манньк Аба дойду сэриитигэр сырдык олобун толук уурбут абабаларын, таайдарын Дуранов В.П. 2 аймахтара, ыччаттара ытыктаан кэриэстээбиттэрэ кэлэр көлүөнэбэ үтүө холобур буоллун. Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат!

Т. П. ЕФРЕМОВА,

Болтоно нэһилиэгин олохтооҕо, СӨ култууратын туйгуна.

— ИИРЭХ ТЫЛЫНАН —

ИСТИН МАХТАЛЫНАН САНЫЫБЫН

Ытыктыр сүбэһитим, аба табаарыһым, "Бочуот знага" уордьан, "Үлэс килбиэтин" иһин мэтээл кавалера Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылыгар үтүөлээх үлэһитэ Афанасий Иннокентьевич Пермяков баара буоллар, быыл 85 сааһын туолуу этэ... Мин кинини наар истин махталынан саныыбын...

1997 сыл сэттинньитигэр Чурапчыга көһөн кэлэн, улахан саастаах оҕолор быраастарынан биир сыл үлэлээбитим кэннэ, кылаабынай быраас Григорий Никоневич Алексеев Александр Иннокентьевич Коркинэ эмтиир үлэс, миигин тэрийэр үлэс солбуйааччыларынан аналалаабыта. Үлэһи кэлбит кабинетым ыскаабар Сэбиэскэй Союус доруобуйа харыстабылын министиэриэтибэтин, урукку буолан баран, ити кэмнэ санардылла илик бирикээстэрэ, суруктара биир-биир тийиллэн, быанан баайыллан сылдьаллар этэ. Афанасий Иннокентьевич солбуйааччынан үлэһи сылдьан, ол тиспит докумуоннарын элбэхтик аахпыт, үөрэппитим. Ол бастаан үлэһирбэр, көмө оносторго анал матырыйаал суох кэмигэр, улаханньык туһалаабыта. Ол сағана, тэрийэр үлэс үөрэниэххэ сөптөөх кинигэ да, билигин курдук, интэриниэт да суоҕа. Элбэх буолан үлэһир хоспутугар турар сөбүтүөрүтүгүр опорон үлэһиттэрэ буолуох "алдыатан кэбиһэллэ" дигэн тэйэ соҕус хааман аһар кэммит этэ буоллаҕа. Афанасий Иннокентьевич кичэллээхтик харайыллыбыт докумуоннара миигин, салайар үлэс сана үлэлээн эрэр кинини, кумаабыны сөпкө наардыырга, табыгастаахтык дьаһайарга, наадалаабы чучуларга үөрэппиттэрэ. Ити кэмнэ кини физиокабинет бырааһынан үлэһирэ. Үлэлээбитим абыайы буолбутун кэнниттэн физиокабинеткэ тэриллибит бэйлэрин бырааһынньыктарыгар ыгырбыта. Онно тийбиһэр кабинеттарын барытын көрдөрбүтэ. Элбэи кэпсэппипит. Наһаа сэмэй, сүрдээх наһыл көрүннээх кэргэнин Виктория Косенофоновнаны билиһиннэрбитэ. Бырааһынньык кэнниттэн дьизбэр дигри сатыы атааран биэрбиттэрэ.

Физиокабинет урукку автовокзал, билигин терапевтичекай отделение буолан турар таас үлэс баара. Мин бастаан ол үлэс киирэн баран, наһаа сөбүтүөрүтүгүр баара. Ыл —

ыраас, кил — кизг, ыарыһах кэлэн сынньана түһэригэр табыгастаах буоллун дигэн кириэһиллэлэрдээбэ, ыскамайакалардааҕа, опордуу сибээхинэн кизкэйбит кизг саалалааҕа, киһи эрэ кута — сүрэ тохтуох, уоскуйуох, дуоһуйуох сириг курдуга. Эмтиир аппарата барыта тус-туһунан кабинкаларга тураллара. Ольга Николаевна Дьячкова, Наталья Николаевна Сергеева, кэнники Людмила Дмитриевна Васильева дигэн ыарыһахтарга биир тэн сыһыаннаах сисэстэрэлэрдээбэ. Бэйэтэ рефлексотерапияга үөрэммит буолан сорохтору иннэллэрэ, түөнүүрэ. Полина Дмитриевна Габышева, Мария Семеновна Маркова массаас онороллоро. Афанасий Иннокентьевич туруорсан, штат көрдөрөн, ЛФК инструкторынан Оксана Федоровна Эверстова үлэһи сылдьыбыта. Оройуоннарга билигин сана тэриллэн эрэр реабилитация салаатын ис-иһиттэн талааннаах организатор быраас эрдэ өйдөөн тэрийэн, билигин ирдэнэр "доступность", "комфортность", "качество" дигэн өйдөбүллэри киллэрэн сағалаабыт эбит. Ону мин, 2016 сыл атырдьах ыйыгар Ил Дархан Е.А. Борисов таһаарыт ыйааҕар олобурут министиэриэтибэти бирикээстэрин толорууга үлэлэһэ сылдьан, Чурапчы физиотерапевтической отделениетын санаан ыларым.

Афанасий Иннокентьевич балыыһа үлэс тулсарыгар ис сүрэгүттэн кыһаллара. Биһигини, сана үлэлээн эрэр салайааччылары, наар үөрэтэ — такайа сылдьара. Кини медсэбизт чилиэнэ этэ. Муньахпыт буолла да, хас биридди болпууоска бэйэтин санаатын этэрэ, наада буоллабына, кирииткэлиирэ уонна түмүк быһарыытын көнөртөрөрө.

Ончолорго балыыһа наһаа элбэх тэрэһиннэр буолаллара. Хас дьаһал буолан аастабын аайы, сарсыныгар хайаан да мизхэ таарыйара уонна бэйэтин санаатын этэрэ, итэҕэстэрин аһаастык кирииткэлиирэ. Бастаан утаа, эдэрбэр тэптэрэн, кыһырыахча, өһүргэниэххэ буоларым. Онтон кэлин элбэххэ да үөрэппит эбит, сөпкө да эппит эбит дии саныыр буолбутум. Арай, 2007 сыл бэс ыйыгар, биһизхэ үгэс буолбут улуустар икки ардыларынааҕы эмчиттэр ыспартакыйаадалара буолла. Туох да элбэх киһи атын оройуоннартан кэлэн Имигиттэ алааһыгар балаакканан түстүлэр. Ус күн быыстага суох араас хабааннаах тэрэһиннэр буоллулар. Биир кизхэ урукку ыспартакыйаада кыттылаахтарын, бэтэрээн-ыспарсымыаннары, кы а й ы л а х т а р ы чизстээбиппитигэр. Афанасий Иннокентьевич үөрбүтүөн! Күүстээх тэрэһин кэнниттэн бастагы үлэ күнүгэр сарсыарда, үгэһинэн, мизхэ киирэн кэллэ уонна ааспыт ыспартакыйаада үчүгэй тэрэһиннээгин хайбаата, махтанна уонна биир да сыһаны ыйбата. Мин наһаа үөрдүм — кини хайбала мээһээ буолбатабын, кини тылыгар албын хаһан да суох буоларын билэр буоламмын — улахан эксээмени ситиһилээхтик туттарбыт курдук сананым. Ол сарсыарда хантан билиэм баарай, ол атах тэлсэн олорон кэпсэтибит бүтэһик буоларын — абыайы ыйынан соһуччу, хомолтолоохтук бу сиртэн күрэммитэ. Афанасий Иннокентьевич

Чурапчы дьонугар — сэргэтигэр, балыыһа кэлэктиибигэр туохха да тэннэммэт улахан өнөлөөбө. Ол өнгөтө балыыһа 100 сылын көрсө архыып дьиннээх докумуоннарыгар олобурут Чурапчы улуунун доруобуйа харыстабылын устуоруйата ырытыллан, сааһыланан, араас кэмнэ үлэлээн ааспыт эмчиттэр сырдатыллан таныллыбыт "Продолжая традиции Сокольникова" дигэн кинигэтэ уонна кини көбүлээһининэн тэриллибит балыыһа мусойа элбэи кэрэһэлиир. Балыыһа 100 сыллаах үбүлүөйүн сүрдээх тэрэһиннээхтик, элбэх киһини хаһан ыппылпыт. Бэлэмнэни элбэх сыраны-сылбаны ылбыта. Бэйэбит санаабытыгар туох да бокуйа суох сүүрэ — көтө сырыттаһына. Афанасий Иннокентьевич сотору — сотору кинигэ матырыйаалын сүбэлэһэри ыгыртаан ылар. Биһиги үксүбү атынна эппиэтинэстээх буоламмыт "Оо, дьэ, эмиз дуо?" — дии — дибит син мустарбыт, дьүүлэһэрбит. Того итинник гынарын кинигэ тахсыбытын кэнниттэн өйдөбүтүм — кэнники "ити киһи киирбэтэх", "ол ситэ суруллубатах" дигиччилэр биридлээн эмэ баар буолбуттара. Онтон билигин санаан көрдөхкө, ол өрөгөйдөөх үбүлүөй кэнниттэн илиигэ үйэлэргэ тутан хаалбылпыт — кинигэбит уонна мусойбут эбит. Кини оннук бэйэтэ муударай киһи этэ. Биһиги оччолорго сороҕор сөччө аахайбатахпыт да буоллар, өйдөтөр бириэмэ бэйэтэ оннун булларабын билэр буолан, кыһырыбаха эр онорторор эбит. Бэйэбит сааһыран истэхпит аайы ону сыаналаан, кинини махталлаахтык саныыбыт.

Мин кинини элбэххэ үөрэппит, үлэһин сүрүннээн биэрбит наастаабынньыктынан ааҕабын. Сороҕун сөбүлэһэрим, сороҕун ылымматым, ол гынан баран, кини санаатын хайаан да ыйыталаһарым. Организацияга аан бастаан категория суруйаары сырыттаһына, бэйэтин аттестационнай үлэтин аҕалан биэрбитэ. Биир тэн каллиграфической буочарынан суруллубут, илиинэн оһоһуллубут

элбэх таблицаалардаах балай да халын үлэ этэ. Ол үлэни билигин, онно суруйбут тэннээһиннэрин, ырытыларын, онорбут түмүктэрин иккиһин ааһан көрүөхпүн баҕарабын. Оччолорго сана үлэлээн эрэр киһи наһаа үчүгэйдик ырыналаан, өйдөөн аахпатах буолуохтаахпын...

Кинилиин биир өйдөспөт болпууостаах этибит. Кини булгуччулаах медицинискэй страховкалааһын киириэбиктэн эмп тэрилтэлэрин үбүлээһинэ уларыытын сөбүлээбэт, ылыммат этэ. Ол эмиз өйдөнөр, бюджетнай сметнай үбүлээһиннэ үлэһи олорон быраас сорууга — дьону үтүөрдүү эрэ буоллаҕа дии. Онтон уларыыны кэнниттэн быраас хас солкубайдаах өнөнү онорбуттун, ону төһө сөпкө медицинискэй каартаҕа суруйбуттун, отчуоттаабытыттан балыыһа үбүлэһэрэ тутулуктаабытын утара саныыр буолан, мин планеркаларга бу исписэлиис, бу отделение бачча харчыны өлөрдө, бачча былааны толорбото дигэн ырытарбын "Светлана Семеновна, эн экономист курдук харчы ааһан тахсабын", — дигэн сөбүлээбэтэ. Ону мин киниэхэ дакаастаа да дакаастаа буола сатыыр этим. Оттон кини, дьининэн ыллахха, сэбиэскэй кэм медицинэтин бэриниэлээх үлэһитэ, бэйэтин кэммин киһитэ буоллаҕа дии...

Үтүө сүбэһиттэрбин, дьиннээхтии сүгүрүйэр, ытыктыыр суду дьоммун Григорий Никоневич Алексеевы, Афанасий Иннокентьевич Пермяковы уонна биир киһи курдук түмсүүлээхтик, бэриниэлээхтик үлэһир Чурапчы улуунун эмчиттэрин кытта 12 сыл бииргэ үлэлээбитим, дойдубар Үөһээ Бүлүүгэ кэлэн оройуон кылаабынай бырааһынан ситиһилээхтик үлэһирбэр олук буолбута, онон Чурапчыга бииргэ үлэлээн ааспыт дьоммор — сэргэбэр махталым улахан.

Светлана СИБИРЯКОВА,
Саха Сириг үтүөлээх бырааһа,
Үөһээ Бүлүү улуунун бочуоттаах
олохтооҕо.

Дорога каждая минута!

Обращаемся ко всем неравнодушным к чужой беде с просьбой об оказании материальной помощи, необходимой для консультирования и лечения Хомподоевой Уйгуланы Викторовны, 05.04.1973 г.р., уроженки г. Якутск, невестки Чурапчи, кандидата сельхознаук, старшего научного сотрудника ЯНИИСХ, любимой жены и матери двух дочерей 12 и 19 лет.

В июле 2020 г. у Уйгуланы обнаружили агрессивную форму рака носоглотки и направили в Москву на дальнейшее обследование и лечение. На днях в институте Герцена из-за обширного распространения рака в лобной части черепа нейрохирург и химиотерапевт отказали в лечении.

Семья не может смириться с таким вердиктом и направляет запросы в зарубежные клиники Южной Кореи и Израиля, но уже на начальном этапе (удаленная консультация специалистов-онкологов) требуется от 3000\$ до 4000\$, не говоря о лечении.

Будем благодарны за любую помощь!

С уважением муж, Хомподоев Анатолий Саввич, 89644186980
Сестра Ефимова Туйаара Викторовна, 89644157019

Реквизиты:

Получатель: ХОМПДОЕВ АНАТОЛИЙ САВВИЧ

Номер счёта: 40817810276003108025

Банк получателя: ЯКУТСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ №8603 ПАО СБЕРБАНК

БИК: 049805609

Корр. счёт: 30101810400000000609

ИНН: 7707083893

КПП: 143502001

Наименование Банка получателя: Филиал № 2754 Банка ВТБ (публичное акционерное общество)

БИК Банка получателя: 040813713

ИНН Банка получателя: 7702070139

К/С Банка получателя: 30101810708130000713

Получатель: Хомподоев Анатолий Саввич

Счет получателя в банке получателя: 40817810010564012418

— БАЛАҢАН ЫЙЫН 3 КҮНЭ—ТЕРРОРИЗМЫ УТАРЫ БИИР САНААЛАНЫ КҮНЭ —

Биһиги умнубаппыт...

Халандаарга балаҥан ыйын 3 күнэ терроризм утары биір санааланы күнүнэн бәлзтәнэн турар. 2004 сыл балаҥан ыйын 1 күнүгэр, Хотугу Осетия Беслан куоратыгар буолбут алдырхайы бүтүн Арассыыйа норуота хаһан даһаны умнубат. Ити күн, "Билии күнүгэр", сибэтиз сиргэ — оскуолаба, обо өлүүлээх, устуоруйаба хаһан даһаны буолбатах кыыллы быһыы тахсыбыта.

2004 сыл балаҥан ыйын 1 күнүгэр Хотугу Осетия

эрөспүүбүлүкэтин Беслан куоратын 1№-дээх оскуолатыгар линейкэ барбытым. Линейкэ кэнииттэн террористар саба түһэннэр биһигини заложник гыммыттара. Кинилэр хап-хара таһастаах, сирэйдэрин бүөлэнэн мааскалаах этилэр, — диэн Маша Урманова диэн 1995 сыллаабы төрүөх, 323 өлбүт дьон испиһигэр киирбит кыысчаан суруйан хаалларбыт.

Бандыыттар заложник ылаттаабыт оҕолорун, төрөппүттэри, учууталлары оскуола ыспартыбынай саалатыгар үүрэн

киллэртээбиттэрэ. Террористар шахид курун эринэн, гранатометунан уонна араас ытар сэбинэн-сэбиргэлинэн сәбилэммиттэр этэ.

Күн иккис аһаарыгар, 15 чааһы 25 мүнүүтэ аһыыта оскуола таһынаабы дьыба дэлби тәптәри иһиллибитэ. Кэлин босхоломмут биір заложник кәпсәэниттән иһиттәххэ, маннайгы дэлби тәби ыспартыбынай саала истиәнәтигәр скотч кеметүнән иилилән турбут иһитилләр буомба төлө барытыттан тахсыбыт. Уопсайа 1181 заложник ылыллыбытын туһунан Хотугу Осетия норуотун үөрэхтәһинин министәриститәтин бәрәстәбитәлэ иһитиннәрбитэ.

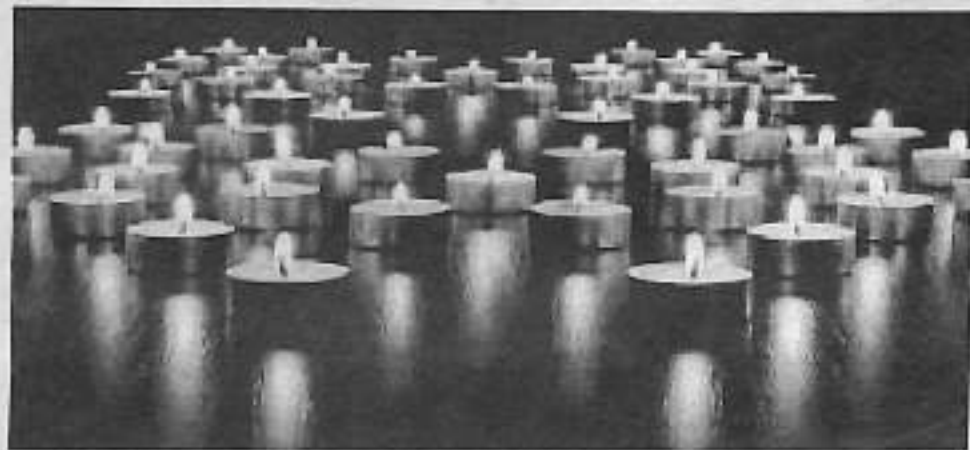
"Күн-дьыл биллибэккэ устан аһар... ол эрэн ити алдырхайы биһиги хаһан даһаны умнубаппыт. 2004 сыллаахха буолбут ол амырыын түгәни санаан, сүрүбүм эмиз хам тутар... Биһиги өйдүүбүт, биһигини биһиги буолун".

Сыл ааспытын кәнииттән 9-с кылаас үөрәнәччитә... 31.08.2005 сыл. Волгоград куорат, Арассыыйа.

Террористическай аакталар кыттылаахтарынан уонна сиртибәлэринән, эйэлээх кәм опохтоохторо эрә буолбакка, анал сорууда байыастара эмиз буолбуттара. Киниләр сүрүн сыалларынан — опохтоохтору террористартан кемүскәһин, ол эрэн, хомойуох иһин, үгүс түбәлтәбә байыастар бәйэләрин опохторун толук ууран туран, туруоруллубут соругу толороллоро мәлдәи көстөр. Беслан куоракка 10-ча анал подразделение байыаһа суорума суолламмыта. Биһиги киниләр хорсун быһыыларын үйәләргә умнуо суохтаахпыт.

Биһиги бу манньк хара күннәри умнубаппыт...

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— ҮӨРЭХ—ИТИИ —

ОБО ДЬОБУРУН САЙЫННАРЫ СУОЛТАТЫН ӨЙДҮӨХХЭ

(Төрөппүккэ, иитээччигэ сүбэ)

Сана үөрэх дьыла аанын тәлэччи аһар кэрэ кәмэ үүннэ. Бүтүн биһиги өбөтүн сана үөрэх дьылыгар атаарар төрөппүт уонна учуутал-иитээччи оруоллара бу сорука хайдах буолуон сөбүн кәпсәтиэхпит. Оно мин пионер-баһаатайтан сабалаан дириктәргэ, методиска тийә үлэлзәбит уолуппар; ийэ буолан оҕолорбун илпиһтәр олобуруохпун сөп.

Сорох обо оскуолатын бүтэрэри да сылдьан, чопчу идэтин хайысхатын талбатах буолар эбэтэр бүтэрэр сылыгар кэлэн, олох да өйө-санаата ыһыллан хаалбыт буолар. Ыаһа манньк түгән үөскәбэтин туһугар төрөппүккэ, учууталга, иитээччигэ сүбөм манньк буолуон сөп.

Дойдубут үөрэбин систиэмтә федеральнай базиснай үөрэх былааныгар олобулар. Үөрэх тийигэ 1-кы кылаастан 11-с кылааска тийә барыларыгар 2 блокка арахсар, ол: булгуччулаах предметтәри уруктарга үөрэтин уонна уруок кәнииттән дьарыктар. Билиһини төрөппүт итәриктәһиргән билэрэ дуу, өбөтүн үөрэх дьылыгар нөбөрүска төһө чаас буоларын? Сыл аһаарыгар, биір сылга, 3 сүһүөх аайы төһөлүү чаас баарын уонна бүтүн 11 сыл устата оҕом төһө - ханча чаас үөрәнән бүтэрэри диэн? Учуутал эрә биллэ суохтаах хас чааһы үөрэтэрин, төһө туһалаах чаас аһарын, төрөппүт эмиз мин оҕобор бу сорох чаастар наадалаахтар дуу диэн өйдөбүллээх буолуохтаах. Дьэ, бу бүтүннү ыстатыйама саамай сүрүн этиэхтәх санаата бу тула сыгар.

Холобур, алын сүһүөх өбөтүн уруогунан үөрәнэр чааһа быһа холоон сылга 800 чаас (уруок) буоллабына, итинтән уруок таһынан чааһа 300 уруок (дьарык) буолар, онтон орто сүһүөххэ үөрәнэр оҕо 1000 чаас буоллабына 350 чаас эбии дьарыкка, 10-11 кылааска үөрәнэр 3-с сүһүөх өбөтүн сыллаабыта 1200 чааһа уруоктарга бәрилләр буоллабына, 350 чаас уруок таһынаабы чаас буолар. Дьэ, манна тийән кәләр саамай быһаарылаах

түгән. Ол курдук, оҕо булгуччулаах уруктарыгар нууччалыы эттәххэ, «от звонка до звонка» үөрәнэр буоллабына, уруок таһынаабы чаастарга үөрәниигэ төрөппүт өбөтүн личной, кини уратытын өйдөн туран, бу чаастар хайдах баралларыгар учууталы, кылаас салайааччытын кытта күүскэ сүбәлзһиэхтәх. Ити чаастар талан ылыыга толкуйданан, профильнай үөрэх быһыытынан барыахтаабын инан-тоһон билбәттән, оҕо барахсан кемүскәлэ суобуттан наадалаах буоллун, наадата суох буоллун, барытыгар үөрәнәргэ тийәриттән, ким эрә үөрәтән, хамнас аахсар кыһын төлүяааччы буоларыттан издәэммит тахсар төрдө-төбөтө буолар буолбатах дуу? Биһирән, манньк усулуобуйаба оҕо бириэмтә наадата суохха таах барар, эбиитин үөрәххэ интәриэс сүтәр, сылайы, устунан синә-биһиригэр түһән хаарыан бириэмни таах ыттар. Оҕо мунан хаалбытын, олоххо итәриһэ сүлүтүн көрөр ыараханын ким кимизхэ баһарай?

Дьэ, бу түгәни төрөппүт уонна педагог: учууталлар, иитээччиләр, эа вучтар, психолог, логопед күүстәрин холбоон, хас биридии оҕо моделин толкуйдаан оһоруохтаахтар. Эр кәмнәх үлэлзәбит уолуппар олобуран эттәхпинэ, ити уруок таһынаабы чаастар оҕо дьылытын быһаараллар. Оҕо киһи быһыытынан ситән-хотон тахсыбатах буолара, анаардас үөрэх эрә чаастара өрө тутуллубуттара буолуон сөп диһибин. ЕҔЭ, ОҔЭ эрә туттараары оскуолаба үөрәниһи тәрийи төрдүттән сыһатын көрөн - көрөн кәлибит. Түмүктәр киһини үөрдүбәттәр, билиһини интәринизт, гаджет үйәтигәр оҕолорбутун олох да сүтәрән эрәр курдуктут. Төрөппүт өбөтүн ЕҔЭ-лээххин, ОҔЭ-лээххин биір да куруһуокка сылдыбаккын диэбәр диэри турука тийән кәлибит. Хаарыаны, оскуола үөрәтәр эрә, онтон куруһуоктары, дьарыктары, бырайыактыр үлэлзәри туһтаах оҕо киһинэрә тәриллән үлэлэтәлләрә

буоллар төһөлөөх үчүгәй буолуо этэй? Бу киһинәргә араас идәбә бәлэмниир оборудование толору буоллун, оонһууну кытта дьүөрәли тутуллубут мини-производстволар, мини-куораттар, фантазияба олобурут араас роботтар, макеттар баар буоллуннар. Билигин буоллабына сүгәһәри оскуола бүтүннүү бәйзә сүгән кәбиситин түмүгәр ыччәппыт үлзһит буолан, тыыллан-хабыллан тахсарыгар уустук элбәх буолла.

Мин 2006 сыллаахха Германия үөрәбин систиэмәтин Гамбургер сиригәр көрөн кәлиппин умнубаппын. Соһуйбут түгәннәрбиттән кәпсиир буоллаха: алын кылааска оҕолор оонһуу-оонһуу үөрәнэр усулуобуйалара тәриллибиттән этә уонна саамай сүрүн үөрэх предмет харбааһын, физкултуруу, муусука буоларын эппиттәриттән. Оскуолаларыгар оҕо сарсыарда үөрэх тәэбиринэ да суумката суох барара дикти этә, өссө сөбүлүүр биір оонһуурун илдә барыан сөбө. Биһиги кырачааннарбыт хайа бастакы күннәриттән толору кинигәлээх үрүсзәктәри сүгән бараллар. Германия биір оскуолатыгар 5-с кылааска муусука уруогар сыаллы оркестровай ямалаах анал кылааска оҕолор сатыырдыын-сатаабаттын оонһоон киһирән барарын көрүөххэ үчүгәй. Аны алын кылааһы бүтэрәлләригәр учуутал рекомендацыйатынан салгыи ким маасабай оскуолаба ким предметтәри дириктән үөрәтәр оскуолаба ыталыыллар, биһәнин курдук төрөппүт баһатынан буолбатах. Ол иһин учуутал статуһа үрдүк дуу диһ санаабытым. Бәһискэ тахсар оҕону дьөбүрүн сөһкө анаалыстыр, дьылытын быһаарар соруку учууталга сүктәрилләр эбит этә. Аны төрөппүттәр 1 кылааска оҕолоро үөрәнә киһирәригәр солбуһа сылдьан, уолуһка ылан, үөрэх чыпчалын тәһнә дабайсаллар, куруһуоктарга, доросбуяаларын бәбәрәтәр-чәбдигирдәр киһинәргә, маасаска (сис тоһоһонугар) таһан

сырытыннараллар. Биһизхэ оҕо 1 кылааска барытыгар идәлэрин уларытан, сана үлзбә көһөн үлзһиир эбэтәр сана сиргә көспүт ыаллар баар буолааччылар. Сыһыан атын-атыны көрдөрөр холобурдар дии? Германияба үөрэх систиэмәтин сүрүн уратыга-дуальнай үөрәхтәһин буолар. Ол курдук, маасабай оскуолаба үөрәнэр оҕолор (оҕо 80%) нәдизләбә 2-3 күн тәрилтәбә баран хамнаска үлзһиир, 1 толору куруһуокка сылдыар күннәх буолаллар. Тәрилтә маастардара, уһуяаччылар оҕону үлзбә кыһаллан уһуяаллар. Бу систиэмә оҕо иититин анаардас биір оскуола эрә буолбакка, бүтүн уопастыба иитәр соругун курдук өйдөн кәлибитим. Ол курдук орто оскуоланы бүтәрихтәригәр диэри бәйзәригәр сөп түбәһәр хайысхаларынан тәрилтәбә үлзһиилләр. Оскуоланы бүтәрәлләригәр сөттәрыгар ботуччу харчылаах буолаллар. Ол да иһин үөрәнән бүтәлләригәр дьизәриттән тәһн, бәйзәрин-бәйзәрә хааччыналлар.

Ити курдук үөрәхтәһиннә болҕомто төрөппүттән сабалаан, күүскэ турар диэн көрбүтүм. Оҕо талаанын, дьөбүрүн кып-кыратыттан сәргәән, бары улахан дьон тула көтөн иитәлләриттән-көмөлөһөллөрүттән сабалаанар эбит. Анаардас үөрэх да үөрэх дии турбакка. Үөрәммәккәбин ыппыи-үһкүүтү сылдыма диэн буолуо суохтаах. Ол ыллаары-үһкүүлзәри, уруһуйдаары-уһанаары, аһаары-туһаары саамай дьөлөөх оҕо саас кәмигәр оҕобут алтыһа, кәлэ-бара, тура-опоро сылдьан, олоһор көрсәр саамай чугас иитзәччитин, маастарын, доһотторун - атастарын, саамай сүрүнә идэтин хайысхатын ити кәмнәргә булунарын өйдүүрбүт, көмөлөһөрбүт буоллар биһиги төрөппүттәр, педагогтар.

Татьяна Петровна ФЕДОРОВА, «Үөрүү» оҕо сайдар киһини методика.

— АХТАН-САНААН —

АБА ТАБААРЫНЫМ, СҮБЭНИТИМ ЭТЭ

(Арассыыйа суруйааччыларын уонна суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ Семен Романович Данилов төрөөбүтэ 85 сылыгар)

нэһиликтэринэн түнэтэрбит. Былааммытын мэлдьи толорор, аһара толорор этибит. Өрөспүүбүлүкэбэ бастаан көһөрүллэ сылдьар Знамяны ылбыппыт.

Дойдубар Болтоһо да салайар үлэбэ үлэлиир кэмнэрбэр мэлдьи көрсөр, сэхэргэнэр буоларбыт. Кэлин «Сага олох» хаһыакка эрдээктэри солбуйааччынан үлэлиир кэлэбиһэр бэркэ үөрэ көрсүбүтэ. Эппиэттиир сэкирэтээринэн үлэлиирэ. «Өлөксөй, дыа сүрдээх киһигин, мизхэ наар тойон буолан иһэбин», — диин хаадылыыр буолара. Оттон, дьинэр, манна эмиз кини үтүө сүбэһитим, настаабынныгым буолбута. Үлэтигэр олус эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһара. Сарсыарда үлэбигэр кэлэбитигэр кини баар буолара, кизэтин хойутаан хаһыакка тахсар матырыйаалларын барытын хонтуруоллаан баран дьизэлиирэ. Оччолорго көмүүтэр кэлэ илигинэ, хаһыаты макеттааһынга (биридди балаһанан былааннааһынга) хас биридди строканы ааһан-суоттаан, хайа шрибинэн талларарын, төһө размердаах гынарарын эппиэттиир сэкирэтээр быһаарара. Сэмэн бэйэтин хонугар бинсээгин сизбэр тоһолобор диэри кэтэр анал таһаастааба.

Сарсыарда кырааска харандаастарын уһуктаан, кылаадылаан баран үлэтигэр кириһибитинэн барара. Бэчээтиир массын катын тыаһа, этэргэ дыпы, бүлүмүт тыаһын курдук тирилэс буолара. Хас биридди ыстатыһаны ыл-ыраас, каллиграфическай бусчарынан тебетүн суруйара, шрибин бэлиэтиирэ, линейкэлэрин араас дээрэккэн гына кырааска харандааһынан тардыалыыра. Макета бэйэтэ художественнай айымньы курдук буолара. Кэлин офсетнай бэчээккэ кириһиппит кэннэ корректорынан үлэлиэбитэ. Кини итиннэ үлэлиир кэмигэр тыл нуорматын тутуһуннарыга, суруйуу ис хоһоонун туһарыга үгүс үлэни ылпыта, хаһыат сыһыата суох тахсарыгар ахсаабат болгомтотун уурбута.

Семен Романович кэлэктипкэ саамай аба саастаахпыт этэ. «Аксакалбыт» диин ааттыырбыт. Бары ыһтар дьаһалларбытыгар актыыбынайдык кытара, көбүлээччилэртэн биридэстэринэн буолара. Дуобаттырын олус себүлүүрө, үчүгэйдик оонньуура. Ньюкулай Кырбаһаахын диин табаарыһынын тэннэ изхсэллэрэ. Биир кэмнэ бары уксаанынан үлүһүэ сылдыһылыт, тутуһалаабат этэ. «Бу сатана уола олус да күүстээх хаамыһы оҥордо, сизтэ», — диин күлэ-оонньуу олорор буолара да, кыйылылаарынан тахсара. Аармыйа күнүн көрсө бириис

оностон «укдубаба» кириһтэхпитинэ, мэлдьи бастыыра.

Өссө биир түгэни бэлиэтиэхпин баһарабын. Сэмэнтен тобо Роман Данилов диин аатынан суруйааччы диин ыйыппытым. Онуоха кини: «Улуу убайбыт, улахан суруйааччы Сэмэн Данилов аатынын хохулаһахпын санаам буолбат. Адам аатынан сылдыһыбым орду», — дьизэбит. Манна даһатан эттэххэ, аҕата Роман Данилов Чакыр нэһилиэгэр почтаһонунан үлэлиэбитэ, нэһилиэккэ улаханньык убаастана. Оройуоннаабы хаһыакка элбэхтик суруйара, бастын уопастыбаннай кэрэспэдиэн этэ.

Ыарахан ыарыыга ыллара да сылдьан, санаатын олох түһэрбэтэ. Тэрилтэтин кытары мэлдьи сибээһи тутуһара, кэлэн билсэн, сүбэлээн-амалаан барара. Аба табаарыһым, үгүстүк алтыспыт, үөрэппит-такайбыт, улаханньык ытыктыыр киһим Семен Романович Данилов сырдык мөссүөнэ мизхэ хаһан да умнуллуу суоҕа.

Түмүктэр кини ырыа буолбут хоһоонноруттан өр сыл үлэлиэбит, тапталлаах хаһыатыгар анаабыт хоһоонун таһаартарабын.

«САГА ОЛОХ»

Сахабыт тыатыгар төрүт-уус тыһынан Сарыалпыы сандааран биир урут тахсыбыт.

«Сага олох» хаһыаппыт, эйигин уруйдаан,

Саргыны салайан ылпыбыт-туойабыт.

Уһукутаах айаһыгар ахсыыры билбэккэ, Алгыстаах аартыккын хорсуннук тэлэйдин, Холкуостаах саһаттан бүгүһүн күннэргэ Хотуулаах үлэбэ көбүтөн сирдээтин.

Ханнык да кэм кэллин, хайдах да эргийдин —

Эн аатын мэлдьи биир, эргэрбэт «Сага олох»,

Эн өрүү санаабын, эдэргэр түһэбин, Эн дьылбаһан, олобун — дьолуһунаах суол, номох.

Ымыылаах тыһынан ыһыгар-угуйар Ылал аайы күүтүүлээх махталлаах аргыспыт, Сэргэхтик мизчээрэ, сэгэйэ тамайар Сэллээбэт салиигин сэнээрдэ салгыахпыт.

Туругур, истинник сахалыы сангарар Төрөөбүт кыраайбыт чабыллар сулуһа, Туругур, хаан-уруу, сангалытыһыннарар Дойдубут Чуралчы чугдаарар чуораана «Сага олох», «Сага олох»!

Алексей СЛЕПЦОВ.

— ОХРАНА ПРИРОДЫ —

На территории региона действует 54 природных пожара

По оперативным данным Авиалесоохраны на территории Якутии действует 54 природных пожара на общей площади, пройденной огнем 28 406,5 гектар, при этом площадь активного горения составляет около 42,5 гектар. За сутки возникло 12 очагов лесных пожаров, 11 — ликвидировано.

Органами управления Якутской территориальной подсистемы РСЧС проводится постоянное маневрирование сил и средств. На тушение лесных пожаров за сутки привлекались 287 человек и 70 единиц техники.

В случае ухудшения обстановки для защиты населенных пунктов от лесных пожаров на территории Республики Саха (Якутия) в готовности к применению вг. Якутск находится автомобильная группировка Главного управления в количестве 90 человек личного состава и 9 единиц техники.

«За сутки количество пожаров уменьшилось на 6 очагов, площадь пожаров уменьшилась на 17486 гектара за счет ликвидации очагов в зоне обслуживания и в зоне контроля. Сложная обстановка

сохраняется на территории Мирнинского района, где зарегистрировано 5 очагов природных пожаров. Все превентивные мероприятия по противопожарной защите населенных пунктов выполнены», — прокомментировал Павел Гарин, начальник Главного управления МЧС России по Республике Саха (Якутия).

Проводится непрерывный мониторинг задымленности в населенных пунктах региона. Центром управления в кризисных ситуациях Главного управления МЧС России по Республике Саха (Якутия) проводится моделирование и развитие приближенных пожаров по наихудшему сценарию. В связи с отсутствием умеренных осадков и сохранением южного, юго-восточного ветра с усилением 5-10 м/с, существует вероятность задымления в 29 населенных пунктах на территории Мирнинского, Нюрбинского, Томпонского, Кобяйского, Тагтинского, Чурапчинского и Амгинского районов.

Майдар САПКЕЕВ
старший инспектор пресс-службы
ГУ МЧС России по РС (Я)

— ГОРОСКОП НА НЕДЕЛЮ 7-13 СЕНТЯБРЯ —

ОВЕН

Интуитивно-мистическое восприятие реальности поможет некоторым из Овнов в начале недели создать замечательную базу для грядущих успехов. Но только планомерно повышайте собственную самооценку. Будьте готовы к любым неожиданностям, не расслабляйтесь! Посоветуйтесь с человеком, который является для вас авторитетом, касательно тех трудовых вопросов, которые вас давно волновали. Суббота и воскресенье — самые удачные дни для домашних дел.

ТЕЛЕЦ

Любые дела будут даваться Тельцам легко, даже отдых можно будет умело сочетать с работой. С середины недели реально рассчитывайте свои силы, не доводите себя излишней нагрузкой до нервного срыва. Постарайтесь не подпускать к себе близко противоречий и сомнений — они вам не помощники. Начиная с пятницы тщательно рассчитайте время, силы, возможности и даже финансы — возможно, в конце недели получите щедрое вознаграждение за свой труд.

БЛИЗНЕЦЫ

В начале недели ориентируйтесь на собственные идеалы. Самочувствие

может вносить свои коррективы в вашу активность. Не всегда будет получаться сделать желаемое в срок и так, как вам хотелось. Среда и четверг благоприятны для информационного обмена. Планеты будут благосклонны к некоторым из Близнецов. Однако не стоит ожидать, что всё будет подано на блюдечке с каёмочкой широко известного цвета. В воскресенье должно быть вдохновляющее общение.

РАК

За собственную репутацию можете не переживать — не думайте об этом, сосредоточьтесь на работе. Время пройдёт под знаком упорного труда и решения финансовых вопросов. Мысли Рака будут настроены на поиски новых вариантов заработка, но слишком торопиться с соглашениями. Смело растите свои свежие проекты, и вам обязательно удастся насладиться плодами упорного труда, будь то деятельность на профессиональной ниве или зарождающееся чувство любви.

ЛЕВ

В среду окажутся удачными поездки и работа с юридической документацией. В любых контактах и переговорах не доверяйте личным симпатиям, они обманчивы. Лев может часто отвлечься или помогать другим, жертвуя собственными планами. Но вы способны найти оригинальное и творческое решение своих проблем. Возможно, даже настолько творческое, что к вам начнут приходить за советом. А не к месту брошенная фраза может послужить причиной недопонимания.

ДЕВА

В начале этой недели Дева может позволить себе риск и эксперименты во многих областях жизни, в частности в партнёрских отношениях и даже в обновлении собственной личности. К середине этой недели вы заметите,

что стали более эмоциональны, впечатлительны, а возможно, и более ранимы. В своём поведении старайтесь быть максимально естественными — это поможет чувствовать себя увереннее и спокойнее. Вам лучше ориентироваться прямо по ходу дела.

ВЕСЫ

В начале недели некоторым из Весов рекомендуется тщательно проверять все документы. Если вы усомнитесь в предложениях или действиях деловых партнёров, лучше откажитесь от задуманного. Во вторник некоторым из Весов рекомендуется ограничивать себя в еде, в сладостях и мучном. Середина недели станет периодом успешного решения серьёзных проблем. А очаровательность и привлекательность наверняка приведут к тому, что может появиться новый партнёр.

СКОРПИОН

Особенно интересным для Скорпиона будет начало недели, когда ваш небесный покровитель внесёт обновление в сферу дружеских связей или подарит новое увлечение или же всплеск старой дружбы. Забудьте о проблемах, делах и прочих житейских премудростях. Это время дано для того, чтобы вы почувствовали вкус жизни, оценили все прелести общения с окружающим миром и дорогими вам людьми. В работе всё будет легко и весело. Будет больше контактов с властью.

СТРЕЛЕЦ

Всю неделю у Стрельца будет достаточно свободного времени и творческого простора, вы будете на виду, но в несколько несвойственной вам роли. В середине недели найдутся силы для воплощения самых смелых решений. Но будьте старательны и терпеливы, занимайтесь текущими делами и продолжайте разрабатывать начатые проекты. Окончание недели

благоприятно для того, чтобы наметить совместные планы в личных взаимоотношениях, искать общие интересы.

КОЗЕРОГ

На этой неделе у некоторых из Козерогов появится шанс покорить очередную заоблачную вершину, недоступную для тех, кто склонен трезво оценивать свои возможности. Работы в середине недели у Козерогов будет много, но не стремитесь сделать всю работу сразу. Уж лучше не допускать ошибок. Вас ждут интересная общественная жизнь и очень разнообразное общение. Четверг для некоторых из Козерогов окажется весьма успешным при поиске новой работы.

ВОДОЛЕЙ

Некоторые из Водолеев захотят провести первую часть вторника в спокойной обстановке, а потому для них благоприятно будет остаться дома. Но, несмотря на это, хорошо будут идти дела, связанные с бизнесом. Появятся вдохновение, творческие способности, а позитивный настрой позволит решить задачи, которые откладывали. Усилится личное обаяние Водолеев, они будут точно знать, чего хотят, и добиваться этого с несвойственной им обычно настойчивостью.

РЫБЫ

Большое значение для Рыб может приобрести учёба и приобретение всевозможных навыков. Влияние светила может отчасти сдерживать ваши дела, но также и разрешать те противоречия, которые мешают вашей творческой, любовной и общественной жизни. Удачно пройдут все этапы сделки — будь то внесение залога за квартиру или дом, составление договора купли-продажи или подписание акта приёмки-передачи. В выходные обустройте себе пространство для уединения.

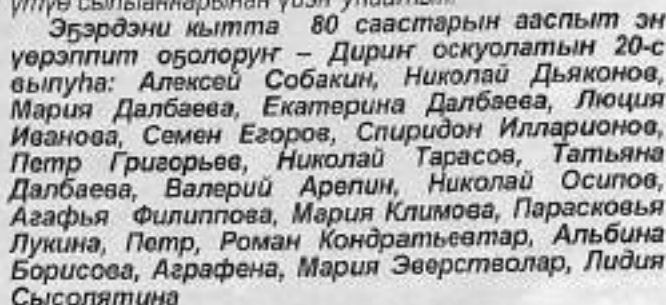
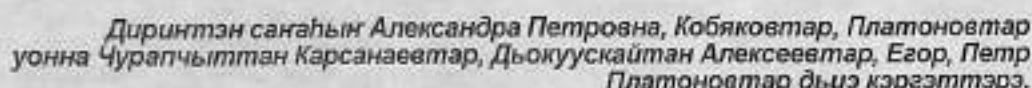
— КӨР-СЭРГЭЭ —

«Саха» НКХ ханаалын

балабан ыйын 7 - балабан ыйын 13 күнүнээби бырагыраамата

Балабан ыйын 7 күнэ Бэнидиэнньик 06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+ 07:30 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Актуальное интервью 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+	04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 8 күнэ оптуорунньук 06:00 - ТЫЙННААХ ДОРҕООН 12+ 06:45 - Бастын клип 6+ 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+ 07:30 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Дойдум дьаһо 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+	23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 9 күнэ сарада 06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+ 07:30 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Актуальное интервью 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+	21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 10 күнэ чэппиэр 06:00 - ТЫЙННААХ ДОРҕООН 12+ 06:45 - Бастын клип 6+ 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+ 07:30 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Дойдум дьаһо 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+	18:00 - Новости 12+ 18:15 - Актуальное интервью 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 11 күнэ бээтинсэ 06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 07:00 - НОВЫЙ ДЕНЬ 6+ 07:30 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Актуальное интервью 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+	14:00 - КЭРЭ КИСТЭЛЭНЭ 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Сэһэн сирэ 12+ 16:00 - ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА 6+ 17:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дьаһо 12+ 18:30 - Золотой фонд 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Интеллектуальная игра 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - ТИЭРГЭН 12+ 21:30 - КОНЦЕРТ 12+ 22:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 23:00 - ТУҢУЛГЭ ТУЛА 12+ 00:00 - Бастын клип 6+ 00:15 - Интеллектуальная игра 12+ 01:30 - ТИЭРГЭН 12+ 02:00 - КОНЦЕРТ 12+ 03:00 - Аал-луук мас 12+ 03:45 - Золотой фонд 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Дойдум дьаһо 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 12 күнэ субуота 06:00 - ТЫЙННААХ ДОРҕООН 12+ 06:45 - Бастын клип 6+ 07:00 - САНА КҮН 6+ 09:00 - ТИЭРГЭН 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, саһаргаһиэх 12+ 10:30 - Актуальное интервью 12+ 10:45 - Интеллектуальная игра 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ГОТОВИМ ПРАВИЛЬНО И ВКУСНО 12+ 12:30 - Кыайыы-75 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+	15:00 - Новости 12+ 15:15 - ТВ СПОРТ 12+ 16:00 - Новости 12+ 16:15 - Истин' илдьит 6+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Клевая рыбалка 12+ 19:45 - Охота и рыбалка 12+ 20:15 - ЭН-СУЛУСКУН 12+ 22:15 - Кансиэр 6+ 00:00 - ТВ СПОРТ 12+ 02:15 - ЭН-СУЛУСКУН 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 05:00 - ГОРОД ЖЕНЩИН 12+ Балабан ыйын 13 күнэ баскыһыанньа 06:00 - ТЭТИМ РАДИО 12+ 07:00 - Простые истины 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Чэлиэн буол 12+ 09:00 - Будем вместе 12+ 09:15 - Истин' илдьит 6+ 10:00 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - ЫЛЛАА-ЫЛЛАА 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Ис сурахтан 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - ТВ СПОРТ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Истин' илдьит 6+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Клевая рыбалка 12+ 19:45 - Охота и рыбалка 12+ 20:15 - УНКУУЛЭЭ 12+ 22:15 - Кансиэр 6+ 00:00 - ТВ СПОРТ 12+ 02:15 - УНКУУЛЭЭ 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 05:00 - КЭРЭ КИСТЭЛЭНЭ 12+
---	---	--	---	---	---	--

ඉන්ද්‍රජයාගේ ආශ්වාතය

Табаарыстара Гоголевтар, Х.М. Кривошапкина,
М.Е. Толстякова, Борисовтар.

Оболоро, сизнээрэ, хос
сизнээрэ.

- Кунду убайдара Бахчанен Степан Александрович соһумардык олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр бииргэ төрөөбүттэрэ, Валентина, Александра, Евдокия уонна кинилэр дьиэ кэргэнтэрэ.

МНЭРИГЭО ДБАННУ 030701376100 130

И.Р. ВАСИЛ
үөрзбир
Өрөспүүбүл
учууталлара", СӨ "У

ЕВА, учуутала, Р
итин туйгуна, Са
үкэтин "Учууталл
чуутал династият
бэлиэ хаһаайка

[illegible]

Бүтүмдөк сакаас: № 65 (11720)
Күлөмөй: 2 боч, линс
Ахсааны 1850. Ханыят сыяаната: 15

Аттар сурат аттар сака редая
позитивтер мөлдөн сат түбүр
букаалар. Суратт ыйыктер чыгар
редаяматтарды аттармаша аттар трс
башка сурат